

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tematikou hospodářských dvorů, konkrétně změnami krajiny v jejich okolí a na jejich pozemcích v období 18. až 20. století. Svým tématem se řadí k mezioborovým, historickogeografickým studiím, které přináší nové poznatky o proměnách historické krajiny v minulosti s využitím specifického a dosud velmi málo využitého typu historického pramene (hospodářských map velkostatků).

Pro tuto práci byly vybrány tři hospodářské dvory z oblasti Podorlicka – tehdejšího panství Opočno – Podzámčí, Přepychy a Pulice. U každého z nich je v úvodu shrnuta jejich stručná historie, která je pro prostorové změny a jejich zasazení do historického kontextu velmi důležitá. Hlavní náplní práce je však analýza a komparace starých map různých měřítek, data a účelu zhotovení, jež mají výše uvedené změny během historie zasadit do prostorových souvislostí.

Mezi hlavní cíle práce patří identifikovat změny v zájmovém území, jejich prostorové vymezení a jejich zdůvodnění v návaznostech na historický vývoj. Dále pak dokázat odlišnosti v prostorových změnách u jednotlivých dvorů, a to opět na základě odlišného historického vývoje, ale i charakteru krajiny, a zhodnotit důležitost jednotlivých změn.

Práce je členěna do tří hlavních částí podle jednotlivých dvorů (Podzámčí, Přepychy, Pulice). U každého dvora se objevuje kapitola shrnující historický vývoj, následně kapitola analyzující dostupné kartografické prameny ke dvoru a jeho pozemkům. Poslední kapitolou ke každému dvoru pak je komparace kartografických pramenů a vystižení nejdůležitějších prostorových změn a změn v charakteru krajiny ve sledovaném období. Celou práci završuje komparace kartografických pramenů a historického vývoje mezi jednotlivými dvory, kdy je poukázáno na odlišnosti, a naopak podobné jevy v rámci všech zájmových dvorů. Zobecněním zjištěných poznatků v závěru práce přináší unikátní komplexnější pohled na vývoj krajiny hospodářských dvorů 18. až 20. století v širším historickém a prostorovém kontextu.

Klíčová slova: Hospodářské dvory, Podorlicko, panství Opočno, historická geografie, historická kartografie, staré mapy, proměny krajiny